

Rynek owoców i warzyw

Według danych GUS z września 2016 r., produkcja owoców w Polsce, w minionym roku, wyniosła 4,5 mln ton, wobec 4,1 mln ton w roku poprzednim. Zwiększyły się zbiory niemal wszystkich owoców, poza truskawkami. Najbardziej, w relacji do bardzo małych w 2015 r., wzrosła produkcja malin.

Zbiory warzyw zwiększyły się z 3,8 do 4,4 mln ton. W największym stopniu wzrosły zbiory roślin kapustnych, korzeniowych i ogórków. Ocenia się, że produkcja warzyw spod osłon zwiększyła się z 1,0 do 1,02 mln ton.

Wzrostowi zbiorów owoców i warzyw w Polsce towarzyszył spadek produkcji w większości krajów UE. We Wspólnocie najbardziej zmniejszyły się zbiory pomidorów przemysłowych oraz brzoskwiń i nektaryn. Zmalała też produkcja jabłek i gruszek. Większe, w sezonie 2016/2017, były natomiast zbiory owoców cytrusowych – oceniają eksperci z Instytutu Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej – PIB w grudiowej analizie rynku owoców i warzyw.

Wzrost zbiorów spowodował zwiększenie łącznej produkcji przetworów owocowych i warzywnych z 2,32 mln ton, w sezonie 2015/2016, do 2,40 mln ton w sezonie 2016/2017. Najbardziej zwiększyła się produkcja mrożonek, dominujących w produkcji przetworów w Polsce. Nie zmieni się jedynie produkcja soków zagęszczonych, produkowanych z owoców kolorowych, a mniejsza może być produkcja soku jabłkowego wytwarzanego z surowca krajowego, natomiast obniżył się import koncentratu mieszanego z sokiem wytwarzanym z jabłek polskich.

Łączna produkcja soków pitnych, nektarów oraz napojów owocowych i owocowo-warzywnych zwiększyła się z 1,75 mln ton do rekordowego poziomu 1,83 mln ton. Decydujący będzie wzrost produkcji soków tłoczonych bezpośrednio z owoców i warzyw – głównie soku jabłkowego.

W sezonie 2016/2017 wyniki finansowe przedsiębiorstw przemysłu owocowo-warzywnego nie powinny być gorsze niż w sezonie poprzednim.

Należy zauważyć, że warzywa importowane tej zimy były wyjątkowo drogie, w niektórych sklepach ich po prostu brakowało. Wszystko przez niesprzyjającą pogodę, która doprowadziła do znacznego spadku zbiorów na południu Europy. Warzywa, takie jak: szpinak, brokuły, cukinia, papryka czy sałata w okresie zimowym są importowane do naszego kraju z południa Europy, głównie z Hiszpanii, Grecji i Włoch. Zazwyczaj, kiedy zima w tych krajach ma łagodny lub umiarkowany przebieg, te państwa są w stanie zaspokoić popyt na warzywa w pozostałych krajach Europy. W tym roku jest jednak inaczej. W Hiszpanii największy wpływ na produkcję warzyw miały ulewne deszcze. We Włoszech w niektórych regionach kraju, przede wszystkim w centrum i na południu kraju, uprawy zostały zniszczone nawet w 70%. Oba kraje zdecydowały się na radykalne ograniczenie eksportu warzyw i owoców, aby zaspokoić krajowy rynek. To odbiło się na cenach w całej Europie, także w Polsce.

W bieżącym sezonie nieznacznie zmniejszy się import owoców południowych, stanowiących ponad 90% łącznego wolumenu przywozu świeżych owoców, zostanie na poziomie 1,35 mln ton. Zwiększył się import owoców cytrusowych, a spadł (z powodu wysokich cen importowych) przywóz brzoskwiń, nektaryn oraz owoców kiwi. Nie zmienił się znacząco import bananów. Import owoców strefy umiarkowanej (głównie jabłek, gruszek, truskawek, śliwek) osiągnął poziom podobny do poprzedniego sezonu.

W sezonie 2016/2017 podstawowym rynkiem zbytu owoców, warzyw i ich przetworów pozostaną kraje UE. W sezonie poprzednim udział krajów UE w polskim eksporcie tych produktów wyniósł 79%, wobec 76% w sezonie 2014/2015. Udział krajów WNP, z powodu rosyjskiego embarga i relatywnie niskich cen w eksporcie do Białorusi wyniósł 113%, wobec 16,5% w sezonie 2014/2015 i 30% w sezonie 2013/2014. Udział pozostałych krajów pozostał na poziomie ok. 8%.

Wzrasta eksport świeżych przetworzonych płodów ogrodnictwa. Wolumen eksportu świeżych owo-

ców i warzyw, w sezonie 2016/2017 wynieść może 1,75 mln ton, wobec 1,67 mln ton w sezonie poprzednim. Zwiększyła się zagraniczna sprzedaż niemal wszystkich gatunków warzyw (w tym najbardziej kapusty, marchwi i buraków), a spośród owoców: śliwek, malin i czereśni. Eksport jabłek utrzymać się może na poziomie ok. 1 mln ton. Wielkość eksportu jabłek zależna jest od skali sprzedaży do Białorusi, która po wprowadzeniu przez Rosję embarga na przewóz owoców i warzyw świeżych, mrożonych i suszonych została czołowym odbiorcą z Polski nie tylko owoców, ale wielu innych produktów ogrodniczych. Istotny wzrost eksportu jabłek na inne rynki zbytu, w tym głównie do Chin, Indii, Wietnamu czy do krajów Afryki Płn. i Bliskiego Wschodu nie nastąpi w krótkiej perspektywie czasowej. Łączny eksport przetworów owocowych i warzywnych szacuje się na 1,67 mln ton, wobec 1,60 mln ton w sezonie poprzednim. Zwiększy się zagraniczna sprzedaż niemal wszystkich przetworów, a największy będzie wzrost eksportu mrożonych owoców, warzyw oraz soków pitnych (sprzedawanych w opakowaniach masowych).

Spadają ceny eksportowe większości owoców warzyw i ich przetworów. Najbardziej, w relacji bardzo wysokich w sezonie 2015/2016, spadają ceny przetworów malin. Obniżają się również ceny niemal wszystkich gatunków warzyw i ich przetworów, przetworów z wiśni i agrestu (głównie mrożonek) oraz z aronii (sok zagęszczony). Niższe będą ceny jabłek oraz zagęszczonego i pitnego soku jabłkowego. Na niskim poziomie z trzech poprzednich sezonów pozostaną ceny przetworów produkowanych z czarnej porzeczki. Wzrosną jedynie ceny eksportowe przetworów z czerwonej porzeczki, mrożonych kalafiorów, brokułów i mrożo-

nych warzyw strączkowych, a także keczupu i soków pomidorowych. Spadek cen większości produktów ogrodnictwa i ich przetworów spowoduje zmniejszenie łącznych wpływów z eksportu tej grupy towarów z 2,51 do 2,41 mld euro, a łącznie z pieczarkami i ich przetworami z 2,95 do 2,86 mld euro. Będzie to stanowiło 11,5% wartości eksportu produktów sektora rolno-spożywczego, wobec 12,3% w sezonie 2015/2016.

Pogorszyła się opłacalność produkcji ogrodniczej. W 2016 roku ceny skupu niemal wszystkich owoców i warzyw były niższe niż w roku poprzednim. Wzrosły jedynie ceny truskawek, porzeczek kolorowych, a także kalafiorów i brokułów. W sezonie 2016/2017 ceny skupu zarówno jabłek deserowych, jak i kierowanych do przetwórstwa mogą być o 20% niższe niż w sezonie poprzednim. Opłacalność produkcji niemal wszystkich owoców i warzyw (poza porzeczkami czerwonymi i truskawkami) znacząco się pogorszyła. W 2016 roku nieopłacalna była produkcja wiśni (trzeci rok z rzędu), porzeczek czarnych (czwarty rok z rzędu), aronii, a także warzyw kapustnych i cebuli. W sezonie 2016/2017 nieopłacalna może być produkcja jabłek.

Przeciętne ceny detaliczne owoców, warzyw i ich przetworów będą niższe niż w sezonie 2015/2016. Spośród produktów strefy umiarkowanej, najbardziej spadną ceny jabłek, kapusty i cebuli. Niższe mogą być ceny owoców innych stref klimatycznych – głównie owoców cytrusowych. W wyniku spadku cen wzrosnie, konsumpcja większości produktów ogrodniczych – przede wszystkim jabłek i warzyw.

**Na podstawie materiałów IERiGŻ-PIB
opracował Tadeusz Plichta**